

Pohjois-Pohjanmaan metsäohjelma 2026–2030

Pohjois-Pohjanmaan metsäneuvosto 12.12.2025

POHJOIS-POHJANMAAN METSÄOHJELMA 2026–2030

Kansikuva: Näkymä Kiiminkijoelta, Maria Isolahti, 2023

Verkossa: [Tietoa alueellisista metsäohjelmista](#)

Sisällys

Pohjois-pohjanmaan metsäohjelma 2026–2030.....	2
Sisällys.....	3
1 Tiivistelmä.....	5
2 Johdanto	6
2.1 Kansallinen metsästrategia alueellisten metsäohjelmien taustalla	6
2.2 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen	7
3 Toimintaympäristön muutos	7
3.1 Pohjois-Pohjanmaan metsäbiotalouden nykytilaa	7
4 Visio	13
5 Päämäärä 1: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä	13
5.1 Toimenpide: Metsien kasvua turvataan oikea-aikaisella metsänhoidolla	14
5.2 Toimenpide: Talousmetsien luonnonhoito osana arkimetsätaloutta.....	14
5.3 Toimenpide: Vesistöystävällisen metsänhoidon edistäminen turvemailla...	15
5.4 Toimenpide: Yksityisteiden ja siltojen kunnossapito ja perusparantaminen	16
6 Päämäärä 2: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä.....	16
6.1 Toimenpide: Talousmetsien luonnonhoidon ja vesiensuojelun edistäminen	17
6.2 Toimenpide: Turvamaiden ennallistamisen edistäminen	17
6.3 Toimenpide: Metsien kyky sopeutua muuttuvaan ilmastoon.....	18
7 Päämäärä 3: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.....	19
7.1 Toimenpide: Parannetaan tiedolla johtamista ja päätöksenteon edellytyksiä	20
7.2 Toimenpide: Metsätilarakenteen ja metsänomistuksen kehittäminen	21
7.3 Toimenpide: Luontomatkailun, luonnontuotealan ja metsätalouden toimijoiden yhteistyön kehittäminen	21
7.4 Toimenpide: Metsäalan työvoiman riittävyys ja koulutuksen kehittäminen	22

8 Toimeenpano ja seuranta.....	23
9 Vaikutusten arviointi.....	23
9.1 Vaikutusten arvioinnin menetelmä	23
9.2 Arvioinnin tulokset.....	24
10 Liitteet	25
Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto.....	25
Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet.....	28
Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain	30
Liite 4: Hoitoehdotukset	32

1 Tiivistelmä

Pohjois-Pohjanmaa on Suomen toiseksi suurin maakunta maa- ja metsäpinta-alaltaan. Metsäbiotalous on merkittävä talouden ja työllisyyden lähde. Metsien käyttö ja jalostus on monipuolista. Puun kysyntä on lisääntynyt yritysten investointien, Ukrainan sodan ja laskevan turpeen energiakäytön seurauksena. Metsäala työllistää maakunnassa suhteellisesti enemmän kuin Suomessa keskimäärin.

Metsien hoito ja käyttö keskittyvät kestävyyteen, monimuotoisuuden turvaamiseen ja ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Tavoitteina ovat muun muassa:

- **Kasvun ja hiilinielujen turvaaminen** oikea-aikaisella metsänhoidolla, jalostetulla metsänviljelyaineistolla ja nuorten metsien hoidolla.
- **Luonnonhoito ja vesistöystävällisyys**, erityisesti turvemailla.
- **Toimiva tieverkko ja omistusrakenne** metsätalouden edellytyksenä.

Ohjelman toimenpiteet jakautuvat kolmeen kokonaisuuteen:

1. **Kestävä ja monipuolinen metsien käyttö** – oikea-aikainen metsänhoito, jatkuvan kasvatuksen hyödyntäminen, lannoitus, tieverkon kunnostus ja yhteistyö matkailun ja energiarakentamisen kanssa.
2. **Metsien elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden vahvistaminen** – talousmetsien luonnonhoidon ja vesiensuojelun edistäminen, turvemaiden ennallistaminen ja toimet ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi.
3. **Kilpailukykyinen toimintaympäristö ja osaamisen vahvistaminen** – viestinnän ja tiedolla johtamisen kehittäminen, metsätilarakenteen parantaminen, yhteistyön lisääminen luontomatkailu- ja luonnontuotealan kanssa sekä työvoiman ja koulutuksen kehittäminen.

Luonnonsuojelu on laajaa ja monimuotoista Natura 2000 -alueiden, kansallis- ja luonnonpuistojen sekä vapaaehtoisen suojelun muodossa. Vesien tila vaihtelee erinomaisesta välttävään, ja sen parantamiseen pyritään valuma-aluelähtöisillä hankkeilla.

Koulutusta ja tutkimusta tukevat alueen oppilaitokset, tutkimuslaitokset ja kehittämisorganisaatiot. Viestinnällä, hankkeilla ja yhteistyöllä tähdätään sekä metsien taloudelliseen hyödyntämiseen että ekologiseen kestävyyteen.

2 Johdanto

Alueellinen metsäohjelma on metsälain mukainen alueen metsäalan kehittämisohjelma. Alueellisen metsäneuvoston tehtävä on laatia ja hyväksyä alueellinen metsäohjelma sekä seurata ja edistää ohjelman toteuttamista. Ohjelmaa tarkistetaan tarpeen vaatiessa. Ohjelma laaditaan yhdessä metsäalan ja muiden metsiä hyödyntävien tahojen kanssa.

Ohjelmassa korostuvat Pohjois-Pohjanmaan omat päämäärät sekä toimenpiteet, joilla tavoitteisiin päästään. Metsäohjelman tärkein tavoite on edistää metsien monipuolista ja kestävää käyttöä ja sitä kautta hyvinvointia ja työllisyyttä Pohjois-Pohjanmaalla.

2.1 Kansallinen metsästrategia alueellisten metsäohjelmien taustalla

Vuoteen 2035 ulottuva [Kansallinen metsästrategia \(KMS2035\)](#) sisältää Suomen metsäpolitiikan keskeiset linjaukset ja kuvaa metsäalan kehittämisen tahtotilan ja tärkeimmät tavoitteet. Se on elinkeinostrategia, joka huomioi niin ihmisten, ympäristön kuin taloudenkin tarpeet.

Strategia ottaa ajanmukaisesti huomioon kokonaisvaltaisen kestävä kehityksen sekä metsien merkityksen ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa.

Metsästrategian visio on ”Kasvavaa hyvinvointia metsistä ja metsille”. Tämä saavutetaan strategian päämäärien kautta, kun

- Suomi on kilpailukykyinen toimintaympäristö uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla
- metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä
- vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä
- vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla.

Kansallisella metsästrategialla on suora yhteys alueellisiin metsäohjelmiin, kun sen päämäärät on otettu myös alueellisten metsäohjelmien päämääriksi. Alueellinen metsäohjelma tukee Kansallisen metsästrategia 2035:n toteuttamista maakunnallisella tasolla maakunnan oman tilanteen, tarpeiden ja tavoitteiden mukaisesti.

2.2 Metsäohjelman laatiminen ja hyväksyminen

Laatimisprosessi Pohjois-Pohjanmaalla

Metsäohjelma on laadittu Pohjois-Pohjanmaan metsäneuvoston johdolla ja ohjauksessa, laajassa yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa.

Työtä varten metsäneuvosto perusti kolme valmisteluryhmää, joissa oli yhteensä 27 jäsentä eri organisaatioista. Valmistelutyöhön osallistui myös Metsäkeskuksen eri alojen asiantuntijoita sekä alueen elinkeinopäällikkö.

Valmisteluryhmät järjestivät kaksi työpajaa, joissa laadittiin ehdotuksia metsäneuvostolle ohjelman erityispäämäärästä, visiosta, tavoitteista ja toimenpiteistä. Metsäneuvosto käsitteli työryhmien ehdotukset ja työsti ohjelman lopullisen sisällön.

Ohjelman tueksi laadittiin vaikutusten arviointi, jonka toteutti valmisteluryhmien jäsenistä koostunut seitsemän hengen arviointiryhmä.

Sidosryhmät kommentoivat ohjelmaluonnosta lausuntokierroksella. Saadun palautteen perusteella ohjelmaan tehtiin tarvittavat täydennykset ennen sen hyväksymistä.

3 Toimintaympäristön muutos

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat metsäneuvostoille ja ohjelmien valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvan PESTEL-analyysillä ohjelmien laatimisen ja alueiden tilannekuvien laatimisen tueksi. Analyysin tiivistelmä on [liitteenä 1](#).

3.1 Pohjois-Pohjanmaan metsäbiotalouden nykytilaa

Pohjois-Pohjanmaa on maa- ja metsäpinta-alaltaan sekä metsien kasvulta Suomen toiseksi suurin maakunta. Metsäbiotaloudella on maakunnassa suuri merkitys. Jatkossa merkitys maakunnan aluetaloudessa tulee vahvistumaan, kun yritysten investointien tuloksena nykyaikaiset tuotantolaitokset ovat toiminnassa ja puun kysyntä alueella kasvaa.

Metsäbiotalouden tuottama arvonlisä, maksetut palkat ja työllisten määrä ovat Pohjois-Pohjanmaalla suurempia kuin maakunnissa keskimäärin.

Puutuoteteollisuus on Pohjois-Pohjanmaalla vahvaa ja tuotantoa löytyy eri puolilta maakuntaa. Pohjois-Pohjanmaalla on kemiallista metsäteollisuutta, keskittyneenä Ouluun. Alueella on myös useita talotehtaita ja puurakenteisten elementtien

valmistajia sekä merkittäviä puusepäntuotteiden valmistajia. Energiapuun käyttö on kasvussa polttoturpeen tuotannon ja käytön vähentyessä merkittävästi.

3.1.1 Pohjois-Pohjanmaan metsät ja metsätalous

Maa-alasta on metsätalouden käytössä reilut 3 miljoonaa hehtaaria, josta metsämaata on noin 2,5 miljoonaa hehtaaria. Suurin ylläpidettävä hakkuukertymä on Luonnonvarakeskuksen laskelmien mukaan arviolta 8,37 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Yksityismetsätalouden liiketulos oli vuonna 2023 95,6 euroa hehtaarilla ja bruttokantorahatulot olivat 233 miljoonaa euroa, josta noin 85 prosenttia tuli yksityismetsistä.

Maakunnassa on tehty taimikon varhaishoitoa, harvennusta ja nuoren metsän kunnostusta keskimäärin 18 300 hehtaarilla vuodessa, kun [Alueellisen metsäohjelman 2021–2025](#) tavoite on ollut 25 000 hehtaaria vuodessa.

Tilannekuva	Pohjois-Pohjanmaa	Suomi
Aluetalous		
Metsäalan osuus maakunnan koko talouden		
...tuotoksesta, %	6,0	6,5
...bruttoarvonlisästä, %	5,1	4,4
...työllisistä, %	4,3	2,4
...investoinneista, %	2,3	4,0
Metsäalan työlliset, hlö	5 992	66 100
Puun myyntitulot, 1000 €	300 407	2 849 659
Metsien käyttö		
Metsätalousmaata maapinta-alasta, %	89	86
Yksityismetsien osuus, %	56	51
Metsän kasvu, milj. m3	10,4	103
Puuston keskikasvu, m3/ha/v	4,0	4,5
Suurin ylläpidettävä hakkuusuunnite, milj. m3	8,4	79,8
Käyttö, markkinahakkuut, milj. m3	6,7	75,1
Monimuotoisuus		

Tilannekuva	Pohjois-Pohjanmaa	Suomi
Lakiin perustuvan suojelun pinta-ala, 1000 ha	195,4	2474
Lakiin perustuvan suojelun osuus, %	6,7	10,8
Monimuotoisuuden perusteella suojeltu metsä- ja kitumaa, 1000 ha	66,2	502,3
Monimuotoisuuden perusteella suojeltu metsä- ja kitumaa osuus, %	2,3	2,2
Rajoitetun metsätalouskäytön piirissä oleva metsä- ja kitumaa, 1000 ha	19,3	410,5
Rajoitetun metsätalouskäytön piirissä olevan metsä- ja kitumaan osuus, %	0,7	1,8
Kuolleen puun määrä, m3/ha	6,5	6,9

Aluetalous-osion tietolähde: [Rahaa ja työtä metsistä -verkkopalvelu](#) (Tilastokeskuksen aineisto) 17.6.2025

Metsien käyttö -osion tietolähde: [Luonnonvarakeskus, metsävarat](#) 17.6.2025

Monimuotoisuus-osion tietolähde: [Luonnonvarakeskus, metsien suojelu](#) 19.11.2025.

- Lakiin perustuvan suojelun pinta-ala: luokat 1A+1B+1C lakisääteiset suojelualueet (metsä- ja kitumaalla)
- Monimuotoisuus: luokat 2A+2B talousmetsien monimuotoisuuden suojelukohteet (metsä- ja kitumaalla)
- Rajoitettu käyttö: luokka 3 luontoarvojen suojelua tukevat metsät, muut erityisalueet ja -kohteet, rajoitettu metsätalouskäyttö (metsä- ja kitumaalla)

3.1.2 Metsät ja ilmastonmuutos

Metsikön laatua alentavia metsätuhoja on havaittu viidenneksellä puuntuotannon metsämaasta vuodessa. Suurimmat tuhot ovat myrskyjen aiheuttamia.

Ilmaston lämpeneminen pidentää kasvukautta ja lisää puun kasvua. Samalla roudaton aika lisääntyy kasvattaen myrskytuhojen riskiä. Hyönteis- ja sienituhojen riski lisääntyy lämpötilojen ja kosteuden lisääntyessä. Joillakin alueilla alkukesän kuivuusjaksot voivat heikentää puuston kasvua ja altistaa sen tuhoille.

Maakunnan metsistä merkittävä osa on turvemailla. Ojitettuja soita on Pohjois-Pohjanmaalla noin 1,1 miljoonaa hehtaaria. Aktiivisen ojitustoiminnan seurauksena suometsien merkitys puuntuotannossa on iso ja puuston ikääntyessä, lisääntyy tulevana vuosina.

Ilmaston lämpeneminen nopeuttaa turpeen hajoamista lisäten hiilidioksidipäästöjä ja lisäten ravinteiden ja kiintoaineksen valumista ojitetuista turvemetsistä alapuolisiin vesistöihin. Metsätalouden vesistövaikutuksia pyritään vähentämään käyttämällä kohteelle sopivaa maanmuokkausta ja välttämällä turhia uudis- ja kunnostusojituksia sekä suosimalla peitteistä metsänhoitoa.

3.1.3 Metsien monikäyttö

Metsien monipuolinen hyödyntäminen, luonnontuotteiden tuottaminen sekä metsiin perustuvat elinkeinot, ml. poronhoito ja palvelut ovat osa metsien käyttöä. Pohjois-Pohjanmaalla metsien virkistyskäyttö painottuu kansallispuistoihin ja matkailukeskittymien läheisyyteen. Matkailulle metsillä on myös maisemallinen merkitys.

Poronhoitoaluetta on Pohjois-Pohjanmaalla Koillismaan (Kuusamo, Taivalkoski, Pudasjärvi) lisäksi Oulun alueella (Yli-Ii, Ylikiiminki, Kiiminki) sekä Iin ja Utajärven kuntien alueella. Porotalous on näillä alueilla tärkeä elinkeino osalle alueen ihmisistä.

Pohjois-Pohjanmaa on metsästäjä määrältään yksi suurimmista maakunnista. Vuosittain riistanhoitomaksun maksaneita metsästäjiä on Suomessa noin 300 000, joista noin 42 000 asuu Pohjois-Pohjanmaalla. Moni metsänomistaja harrastaa metsästäystä ja osalle metsästäysharrastus on tärkeä syy omistaa metsää.

Luonnonmarjojen ja sienten [kauppaantulomäärätilaston](#) mukaan Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun suuralueella kerättiin marjoja ja sieniä 1,15 miljoonaa kiloa ja poimijoille maksettiin 1,9 miljoonaa euroa vuonna 2024. Pohjois-Pohjanmaan metsistä on luomukeruualueita noin miljoona hehtaaria.

3.1.4 Metsätiet ja sillat

Pohjois-Pohjanmaalla on 33 000 kilometriä yksityisteitä ja näillä teillä noin 1700 siltaa. Maakunnan yksityisteillä on merkittävä rooli puuhuollossa ja metsien monikäytössä. Metsäteiden perusparannusmäärät ovat olleet laskussa jo kymmenen vuotta ja tiestöllä on merkittävää korjaus- ja perusparannustarvetta.

3.1.5 Metsänomistus ja metsätilarakenne

Pohjois-Pohjanmaalla [metsää omistavia yksityishenkilöitä](#) on noin 64 000. Yksityisomistuksessa olevien metsätilojen keskikoko on noin 42 hehtaaria. Metsänomistajien keski-ikä on 61 vuotta. Metsistä on 5,3 prosenttia kuolinpesien omistuksessa. Yhteismetsien omistuksessa metsämaapinta-alasta on noin 5,7 prosenttia eli 185 951 hehtaaria.

Metsäkiinteistörakenne on monilla alueilla heikko metsätalouden harjoittamiseen, luonnonhoitoon ja ennallistamiseen palstojen muodosta johtuen.

3.1.6 Metsäalan koulutus, osaaminen ja edistäminen

Pohjois-Pohjanmaalla voi opiskella metsäkoneen ja puutavara-auton kuljettajaksi sekä metsuri- tai metsäpalvelutuottajaksi. Koulutusta tarjoavat Oulun seudun ammattioppilaitos sekä Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä. Luonto-ohjaajaksi voi opiskella Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU:n Haapaveden yksikössä. Koillis-Suomen aikuiskoulutuskeskus kouluttaa erä- ja luonto-oppaita.

Pohjois-Pohjanmaalla toimii useita biotalouden edistämisen- ja tutkimusorganisaatioita, kuten Luonnonvarakeskus, Suomen ympäristökeskus, Oulun ammattikorkeakoulu, Oulun yliopisto ja Pro Agria. Kunnalliset ja seutukunnalliset kehittämissyhtiöt ovat aktiivisia oman alueensa biotalouden edistämisessä.

3.1.7 Pohjois-Pohjanmaan metsäluonto

Pohjois-Pohjanmaa on suuri ja luonnoltaan monipuolinen maakunta. Lännessä ovat tyypillisiä maankohoamisrannikon metsät ja rantaniityt. Perämereen laskevat joet jokilaaksoineen halkovat maisemaa. Maakunnan keskiosassa on laajoja, luonnoltaan monimuotoisia aapasuoalueita. Pohjois-Pohjanmaan itäosissa ja Koillismaalla on laajoja metsäisiä suoalueita, kirkasvetisiä jokia ja järviä sekä vaaramaisemia rinnesoiteen vuorotellen metsäisten alueiden kanssa.

3.1.8 Luonnonsuojelu Pohjois-Pohjanmaalla

[Luonnonvarakeskuksen suojelutilaston](#) mukaan lakisääteisesti suojeltuja metsiä on noin 200 000 hehtaaria ja muita talousmetsien suojelualueita tai rajoitetussa käytössä olevia metsiä noin 61 000 hehtaaria. Luonnonsuojelualueet painottuvat maakunnan itä- ja pohjoisosiin.

Maakunnassa on erilaisia luonnonsuojelualueita seuraavasti:

- 219 Natura 2000 -verkostoon kuuluvaa kohdetta, 316 000 ha
- 3 kansallispuistoa (Oulanka, Syöte, Rokua)
- 3 luonnonpuistoa (Olvassuo, Pelso, Sukerijärvi)
- Useita soidensuojelualueita, 218,7 km²

Vapaaehtoista metsien suojelua on toteutettu [Metso-ohjelman](#) keinoin sekä pysyvän suojelun sopimusten, että määräaikaisten sopimusten muodossa.

[Helmi-ohjelman](#) mukaisia luonnonhoitohankkeita on toteutettu yksityismailla lähinnä elinvoimaketuksen toimesta. Metsäkeskus on suunnitellut Helmi-rahoituksella vesistönsuojeluhankkeita, joiden käytännön toteutus on rahoitettu kemera- ja metka-tuilla. Metsähallitus on tehnyt valtionmailla

4 Visio

Visio 2030:

"Uudistuva metsämaakunta – osaamista, yhteistyötä ja kestävää kasvua."

Pohjois-Pohjanmaa on uudistuva ja vastuullinen metsämaakunta, jossa osaaminen, yhteistyö ja innovaatiot vievät metsäalan uudelle tasolle.

5 Päämäärä 1: Metsät ovat aktiivisessa, kestävässä ja monipuolisessa käytössä

Tavoitteena Pohjois-Pohjanmaalla ovat hyvin kasvavat ja terveet metsät, joissa kestävyys ja monimuotoisuus on huomioitu. Talousmetsien luonnonhoito on osa metsänhoitoa. Metsänhoidolla turvataan metsien kykyä sopeutua muuttuvaan ilmastoon.

- Suunnitelmallisella ja huolellisella metsän uudistamisella ja jalostetuilla taimilla ja siemenillä saadaan nopeasti aikaan vakiintunut, hiiltä sitova taimikko.
- Nuorten metsien hoitoon ja ensiharvennuksiin panostamalla varmistetaan metsien hyvä kasvu.
- Metsän- ja luonnonhoidolla edistetään sekapuustoisuutta, metsien sopeutumista muuttuvaan ilmastoon ja hidastetaan monimuotoisuuden heikkenemistä.
- Jatkuvaa kasvatusta hyödynnetään sopivilla kohteilla, erityisesti turvemaidilla.
- Lannoituksella, erityisesti suometsien tuhkalannoituksella, korjataan ravinnetalouden häiriöitä ja edistetään metsien hyvää kasvukuntoa.
- Metsien monipuolisen käytön edellytyksenä on toimiva metsätieverkko, jonka kunnostukseen tulee lähivuosina panostaa.

Metsänhoidon toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan metsänomistajan tavoitteiden mukaan, huomioiden taloudelliset, ekologiset, sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat.

Edistetään metsätalouden ja muiden metsien käyttömuotojen yhteensovittamista huomioiden myös uudet käyttömuodot kuten tuulivoima- ja energiarakentaminen.

Metsätalouden harjoittamisessa edistetään puun tehokasta hyödyntämistä ohjaamalla raaka-ainetta korkean jalostusarvon tuotteisiin.

Metsäalan ulkopuolelle viestitään metsänhoidon yhteiskunnallisista, taloudellisista ja ekologisista vaikutuksista.

5.1 Toimenpide: Metsien kasvua turvataan oikea-aikaisella metsänhoidolla

Taimikoiden ja nuorten metsien hoidon sekä lannoituksen lisäämiseksi toteutetaan hankkeita ja viestintäkampanjoita yhdessä metsäorganisaatioiden kanssa.

Metsänhoitoon liittyvistä asioista keskustellaan ammattilaisten ja maanomistajien välisissä kohtaamisissa. Taimikonhoidon ja ensiharvennusten tekemiseen tarvitaan resursseja.

- Hyödynnetään uusinta metsä- ja luontotietoa kehittämistoimenpiteiden suunnittelussa.
- Välitetään metsänomistajille uusinta tietoa metsänhoidosta ja metsänhoitomenetelmistä.
- Lisätään tietoisuutta oikea-aikaisen metsänhoidon merkityksestä metsien hiilinielujen ja -varastojen kehitykseen liittyen.
- Kehitetään ratkaisuja kausityövoiman saamiseksi taimikonhoito- ja metsänviljelytyöihin.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Oppilaitokset, metsänhoitoyhdistykset, kausityövoiman työnantajat ja Metsäkeskus.

Mittarit:

- Kiireellisten taimikonhoidon ja ensiharvennusten esitysten määrä (prosenttia potentiaalista)
- Taimikon varhaishoidon ja nuorenmetsänhoidon määrät (ha ja eurot)
- Hankehakemus

5.2 Toimenpide: Talousmetsien luonnonhoito osana arkimetsätaloutta

Kerromme metsänomistajille metsien hakkuumahdollisuuksista, hoidontarpeista ja suojeluarvoista. Edistämme talousmetsien luonnonhoitoa osana arkimetsänhoitoa.

Eriyistä huomiota kiinnitetään vesistöjen suojavyöhykkeisiin, säästöpuihin, lahoppuujatkumon syntymiseen, sekapuustoisuuteen ja riistan elinympäristöihin.

- Tarjotaan ammattilaisille ja metsänomistajille mahdollisuus tutustua hyviin esimerkkikohteisiin maastossa.
- Kannustetaan viestimään talousmetsien luonnonhoidosta.
- Hyödynnetään uusinta metsä- ja luontotietoa.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Metsäkeskus, metsäalan organisaatiot, oppilaitokset.

Mittarit:

- Säästöpuiden ja lahoppuun määrän kehitys
- Hankehakemus

5.3 Toimenpide: Vesistöystävällisen metsänhoidon edistäminen turvemailla

Edistämme turvemaiden metsien kasvattamista eri-ikäisrakenteisena. Etsimme yhdessä metsänomistajien, tutkijoiden ja metsäammattilaisten kanssa keinoja puun kasvun turvaamiseksi niin, että turpeen hajoaminen olisi mahdollisimman vähäistä ja ojituksille löydetään vaihtoehtoja.

Maanmuokkausmenetelmät valitaan siten, että niiden vaikutukset valuma-alueen vesiin olisivat mahdollisimman pienet.

- Tehdään selvitys olemassa olevien tutkimustulosten soveltuvuudesta kullekin alueelle ja haetaan rahoitusta täydentäville tutkimuksille.
- Kootaan valuma-alueen toimijat suunnittelemaan alueelle parhaiten sopivat toimenpiteet.
- Hyödynnetään uutta tietoa eri toimenpiteiden vesistövaikutuksista metsänomistajien kouluttamisessa.
- Kootaan edustavista turvemaiden kohteista esittelyaineisto metsänomistajien ja metsäammattilaisten käyttöön.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Luonnonvarakeskus, Oulun yliopisto, Suomen ympäristökeskus, oppilaitokset, metsäalan organisaatiot, Metsäkeskus

Mittarit:

- Peitteisen metsänkasvatuksen pinta-ala
- Kunnostusojitusten pinta-ala

- Vesienhoitosuunnitelmassa mainittu metsätalouden toimenpiteiden edistyminen
- Hankkeita suunniteltu ja rahoituksia haettu eri rahoituslähteistä

5.4 Toimenpide: Yksityisteiden ja siltojen kunnossapito ja perusparantaminen

Aktivoimme tiekuntia yksityisteiden ja niiden siltojen kunnossapitoon ja perusparannukseen [TIESIT-hankkeen](#) tekemän selvityksen pohjalta.

- Viestitään tiekunnille yksityisteiden ja siltojen kunnostustarpeista
- Jatketaan vaellusesteiden poistoa.
- Koulutetaan tiekunnille ja kunnossapitoyrittämisestä kiinnostuneille henkilöille tienhoidon taloudellisia edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia.
- Edistetään riittävän rahoituksen saamista kunnossapitoon ja perusparannukseen.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Metsäkeskus, oppilaitokset.

Mittarit:

- Perusparannusten määrä
- Kehittämishankehakemus

6 Päämäärä 2: Vahvistamme metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta ja sopeutumiskykyä

Tavoitteena on talousmetsien monimuotoisuuden turvaaminen. Metsänhoidolla pyritään sopeutumaan ilmastomuutoksen mukanaan tuomiin haasteisiin ja opitaan metsätuho-riskien hallintaa. Keinoina ovat esimerkiksi sekapuustoisuuden suosiminen ja lehtipuuosuuden kasvattaminen. Turvemaiden ennallistamisella vähennetään vesistöhaittoja. Turvemaille sopivilla metsänhoitomenetelmillä lisätään monimuotoisuutta ja hiilivarastoja.

- Koulutetaan toimijoita havaitsemaan metsätuhojen aiheuttajat ajoissa.
- Tarjotaan uusimmat tutkimustulokset käyttökelpoisessa muodossa hyödynnettäviksi.
- Hyödynnetään vesiensuojelun ja luonnon monimuotoisuuden edistämisen tuet täysimääräisesti.

- Toteutetaan viestintää, koulutusta sekä tutkimus- ja kehittämishankkeita päämäärän saavuttamiseksi.

6.1 Toimenpide: Talousmetsien luonnonhoidon ja vesiensuojelun edistäminen

Aktivoimme metsänomistajia ja metsäalan ammattilaisia metsäluonnon monimuotoisuuden ja vesiensuojelun edistämiseen.

Toimijoiden työn tueksi kootaan tietoa potentiaalisista luontokohteista.

Toteutetuista luonnonhoitohankkeista ja niissä tehtyjen rakenteiden toimivuudesta kerätään tietoa metsänomistajia ja ammattilaisia palvelevaan muotoon.

- Kootaan tietoa maakunnassa toteutetuista, edustavista luonnonhoidon ja vesiensuojelun kohteista.
- Esitellään metsäammattilaisille vesiensuojelun paikkatietoaineistojen ja työkalujen mahdollisuuksia.
- Selvitetään luonnonhoitohankkeiden ja ympäristötukihakemusten valmistelun esteet ja pyritään ratkaisemaan ne.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Oppilaitokset, Luonnonvarakeskus, Metsäkeskus

Mittarit:

- Valmistellut luonnonhoitohankkeet
- Hankesuunnitelma

6.2 Toimenpide: Turvemaiden ennallistamisen edistäminen

Kokoamme valuma-alueiden ennallistamisen asiantuntijat, maanomistajat, vapaaehtoiset vesistökuunnostajat ja ennallistamishankkeita toteuttavat henkilöt vaihtamaan kokemuksia ja oppimaan yhdessä.

Pohjois-Pohjanmaan laajat ojitusalueet tarjoavat runsaasti vaihtoehtoja soiden ennallistamiselle, mutta usein kiinteistörakenne osoittautuu esteeksi. Jotta hankkeita saadaan liikkeelle, tarvitaan tietoa sopivista kohteista ja uusia keinovalikoimia. Myös metsäalan ammattilaisten ja metsänomistajien valmiuksia ennallistamishankkeiden valmisteluun ja toteuttamiseen on parannettava.

Ennallistaminen vaatii lähes aina ennallistettavan alueen kiinteistöjen uudelleen järjestelyä. Se voidaan toteuttaa tilusjärjestelynä tai keveimmillään tilusvaihtoina.

Ennallistamisen toimeenpano tilusjärjestelyn avulla vaatii käytettävissä olevaa ns. vaihtomaapankkia, josta ennallistettavan alueen tai rakennettavan kosteikon alle jäävää maa- tai metsätalousmaata vaihdetaan sijainniltaan eri paikkaan vaihtomaapankissa olevan maan avulla. Maapankkitoiminta toteutetaan Elinvoimakusten ja Maanmittauslaitoksen kanssa sovittavalla toimintatavalla.

- Laajennetaan valtion maanhankintaa metsätilusjärjestelyiden yhteyteen ilmasto- ja ympäristökestävyyden mahdollistamiseksi ja toiminnan sujuvoittamiseksi.
- Kootaan edustavista ennallistamiskohteista tietopankki metsä- ja ympäristöalan ammattilaisten käyttöön ja opetustarkoitukseen.
- Edistetään tutkimusta ennallistamisen vaikutuksista alapuolisiin vesistöihin.
- Selvitetään ennallistamisen taloudellisia vaikutuksia sekä maanomistajien että yhteiskunnan näkökulmasta.
- Selvitetään metsänomistajien ennallistamishankkeisiin osallistumisen esteet ja suunnitellaan edistämiskeinot selvityksen pohjalta.
- Selvitetään ennallistamiseen sopivien kohteiden maapankkia, jossa valtio ostaa / vaihtaa potentiaalisia kohteita ennallistettavaksi esimerkiksi kosteikoiksi.
- Hyödynnetään paikkatietoaineistoja tehokkaasti uusien paikkatietotyökalujen kehittämisessä, ennallistamisen suunnittelussa, seurannassa ja vaikutusten selvittämisessä.
- Etsitään ratkaisuja, joiden tavoitteina ovat kohtuulliset kustannukset ja resurssien tehokas hyödyntäminen.

Toimenpiteiden suunnittelussa tehdään tiivistä yhteistyötä jokilaaksojen valuma-aluekoordinaattorien kanssa.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Luonnonvarakeskus, Metsäkeskus, metsänhoitoyhdistykset, Suomen ympäristökeskus, Maanmittauslaitos, Elinvoimaketus

Mittarit:

- Suunniteltuja ennallistamishankkeita kpl/ha
- Koordinaatiohanke

6.3 Toimenpide: Metsien kyky sopeutua muuttuvaan ilmastoon

Metsätalouden jatkumisen yksi edellytys on sopeutuminen ilmastomuutoksen mukanaan tuomiin haasteisiin. Panostamme metsien kasvukuntoon, tunnistamme

tuhot ja niiden aiheuttajat mahdollisimman varhain ja selvitämme ennakoon keinoja tuhojen ehkäisemiseen ja vaurioiden minimoimiseen.

- Selvitetään todennäköisimmät metsätaloutta vaikeuttavat ilmastonmuutoksen seuraukset Pohjois-Pohjanmaalla.
- Etsitään metsänomistajan kannalta selkeimmät ja helpoimmin toteutettavat toimenpiteet metsien sopeutuminen ilmaston muuttuessa.
- Koulutetaan metsänomistajia tunnistamaan tuhonaiheuttajia ja ehkäisemään tuhoja metsänhoidollisin keinoin.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Luonnonvarakeskus, Oulun yliopisto, Metsäkeskus

Mittarit:

- Koulutuksiin osallistuneiden määrät
- Kehittämishanke

7 Päämäärä 3: Rakennamme kilpailukykyistä toimintaympäristöä uudistuvalla ja vastuullisella metsäalalla sekä vahvistamme tiedolla johtamista ja osaamista metsäalalla

Tavoitteena Pohjois-Pohjanmaalla on metsistä saatavan hyödyn kasvattaminen ja monipuolistaminen. Yritysten työvoiman tarpeeseen etsitään yhdessä ratkaisuja yritysten, oppilaitosten ja työvoimaviranomaisten kanssa. Metsänomistajia aktivoidaan pohtimaan omia tavoitteitaan metsänomistamisessa ja suunnittelemaan tilan omistajavaihtoksia.

- Suunnitelmallisella ja oikein kohdennetulla viestinnällä lisätään tietoutta metsäalasta, parannetaan päätöksenteon edellytyksiä ja lisätään alan houkuttelevuutta.
- Metsiä ja metsäalaa esitellään ja tunnettuutta parannetaan lasten, nuorten ja alanvaihtajien keskuudessa.
- Metsänomistuksen ja tilarakenteen kehittämisellä parannetaan edellytyksiä metsien aktiiviselle, kestäväälle ja monipuoliselle käytölle.
- Metsätalouden ja metsienkäytön huomioiminen maankäytön suunnittelussa varmistetaan. Kaavoituksesta vastaaville tahoille viestitään monimuotoisen metsätalouden ja metsien muun käytön ajankohtaisista asioista.

7.1 Toimenpide: Parannetaan tiedolla johtamista ja päätöksenteon edellytyksiä

Lisäämme avointa ja selkeää viestintää metsien mahdollisuuksista. Metsien käytön suunnitteluun ja päätöksentekoon sekä eri käyttömuotojen yhteensovittamiseksi edistetään vuoropuhelua ja tiedon siirtymistä metsänomistajien ja alueiden käytön suunnittelusta vastaavien tahojen välillä. Mahdollistamme uusimman metsäntutkimuksen tulosten vieminen metsäammattilaisten ja metsänomistajien käyttöön. Turvaamme metsiin sijoittuvan kulttuuriperinnön säilymistä lisäämällä metsänomistajien ja metsäammattilaisten osaamista ja sekä eri tahojen yhteistyötä.

Alueellinen metsäneuvosto nostaa aktiivisesti esille asioita, joista metsäalan organisaatioiden toivotaan viestivän omille kohderyhmilleen. Suurelle yleisölle kerrotaan metsäalasta uusimman tiedon pohjalta kiinnostavasti alan tunnettuuden parantamiseksi.

- Jatketaan kaavoituksen pyöreänpöydän tapaamisia yhteistyössä alueidenkäytön suunnittelusta vastaavien tahojen, kaavoittajien ja metsäalan toimijoiden kanssa.
- Kehitetään metsänomistajille ja toimijoille helppokäyttöisiä tietopohjaisia työkaluja ja kootaan aineistoja ennakoivan päätöksenteon tueksi.
- Järjestetään metsäammattilaisten, metsänomistajien ja tutkijoiden yhteisiä tapaamisia.
- Turvataan alan ammattilaisten ja metsänomistajien tiedonsaanti metsien käyttöön ja metsäluonnon hoitoon liittyen.
- Laajennetaan turvemaiden osaamisklusterin toimintaa Pohjois-Pohjanmaalle.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Metsäneuvosto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, kunnat, elinvoimakeskus, Luonnonvarakeskus, Metsäkeskus

Mittarit:

- Artikkelit, tiedotteet, haastattelut ym. mediaseuranta
- Kaavoituksen pyöreäpöytä kokoontuu kerran vuodessa
- Metsäalan ajankohtaiskatsaukset (webinaarit, seminaarit)

7.2 Toimenpide: Metsätilarakenteen ja metsänomistuksen kehittäminen

Jatkamme maakunnan metsätilarakenteen kehittämistä osana laajempaa tilusjärjestelytoimintaa. Aktivoidaan metsänomistajia sukupolvenvaihdoksiin ja muihin omistusjärjestelyihin ajoissa.

- Tuodaan viestinnän avulla esille tilusrakenteen vaikutukset metsätalouden harjoittamisen kannattavuuteen ja ympäristövaikutuksiin.
- Aktivoidaan metsänomistajia pohtimaan omaa metsänomistustaan ja tekemään kestäviä ratkaisuja omistusten suhteen.
- Kootaan metsänomistuksen kehittämisen asiantuntijat, metsäammattilaiset ja metsänomistajat keskustelemaan metsäomaisuuden hoidon pullonkauloista.
- Yhdistetään ennallistaminen tilusjärjestelyyn.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistykset, MTK, Maanmittauslaitos

Mittarit:

- Toteutuneet tilusjärjestelyt
- Yhteismetsäomistuksen määrän kehittyminen
- Koulutuksiin osallistuneet
- Hankehakemus

7.3 Toimenpide: Luontomatkailun, luonnontuotealan ja metsätalouden toimijoiden yhteistyön kehittäminen

Edistämme puuntuotannon ja luontoalan yrittäjien yhteistyötä metsänomistajien ansaintamahdollisuuksien monipuolistamiseksi.

Tavoitteena on löytää maanomistajien ja luontoalan yrittäjien välillä yhteistyömuotoja, joiden avulla metsäluontoon perustuvan yritystoiminnan edellytykset paranevat yksityismetsissä.

- Kannustetaan luonnontuotealan edistämisorganisaatiota olemaan yhteydessä metsänomistajiin esimerkiksi keruuverkostojen kokoamisessa.
- Kootaan tietoa luontomatkailuyrittäjille metsäalasta ja alueen yksityismetsissä olevista asiakkaita kiinnostavista kohteista.
- Tarjotaan metsäalan ja metsänomistajien puheenvuoroja luonnontuotealan ja luontomatkailuyrittäjien tapahtumiin.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Metsänomistajat, luontoalan yritykset, Metsäkeskus

Mittarit:

- Luonnontuotealan yritysten määrä ja liikevaihto
- Toteutettu hanke

7.4 Toimenpide: Metsäalan työvoiman riittävyys ja koulutuksen kehittäminen

Selvitämme tekijät, jotka innostavat nuoria metsäalalle. Monipuolistamme alan koulutuksen sisältöjä, kehitämme yhteistyötä ja vahvistamme vuorovaikutusta alan toimijoiden kanssa. Selvitämme metsäalaa lähellä olevien toimialojen, esimerkiksi luonto- ja matkailualojen mahdollisuuksia tarjota täydentävää työtä metsäalan kausiluonteisten töiden lisäksi. Kerromme nuorille ja alanvaihtajille metsäalan työpaikoista monipuolisesti.

Tavoitteena on, että kaikki metsäalasta kiinnostuneet työhön tutustuvat ja metsäalaa opiskelevat löytävät harjoittelupaikan. Metsäalan organisaatioissa tarjotaan aktiivisesti mahdollisuuksia opinnäytetöiden tekemiseen.

- Kehitetään oppisopimuskoulutusta vastaamaan opiskelijoiden ja yritysten tarpeita.
- Tehdään työssäoppimispaikat näkyväksi.
- Kerrotaan metsäalasta ja metsänomistamisesta peruskouluissa, lukioissa ja toisen asteen oppilaitoksissa osallistumalla kouluvierailuihin ja koululaisten metsäpäiviin.
- Vahvistetaan metsä- ja nuorisoalan toimijoiden yhteistä metsäalan nuorisotyön verkostoa.
- Toteutetaan kehittämishanke metsäalan vetovoiman lisäämiseksi.

Toteutus ja mittarit

Toteutus: Nuorisoalan toimijat, oppilaitokset, koneyrittäjät, Metsäkeskus

Mittarit:

- metsäalan oppilaitosten hakijamäärät
- avoimet työpaikat ja hakijat
- kouluvierailuihin ja koululaisten metsäpäiviin osallistuneet lapset ja nuoret
- kehittämishanke

8 Toimeenpano ja seuranta

Metsäohjelma on koko metsäalan yhteinen ohjelma. Vastuu ohjelman toteuttamisesta on metsäalan toimijoilla ja sidosryhmillä.

Maakunnallinen metsäneuvosto edistää ja seuraa toimenpiteiden toteutumista. Ohjelman välitarkastus ja toimenpiteiden päivittäminen tehdään vuonna 2028.

Erityisen tärkeä rooli ohjelman toteuttamisessa on kehittämishakkeita rahoittavilla organisaatioilla, koska ilman hankerahaa resurssit ohjelman toimeenpanoon ovat melko vähäiset.

Metsäneuvosto antaa vuosittain Metsäkeskuksen johtokunnalle lausunnon, jossa esitetään valtion tukien tarve eri toimenpiteille sekä tarvittavan määrärahan suuruus. Tukisuunnitelman on pohjaututtava metsäohjelman tavoitteisiin. Vuosittain päivittyvät metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet on esitetty [liitteessä 2](#).

Toimenpiteisiin valittujen mittareiden lisäksi seurannassa voidaan käyttää myös muuta saatavilla olevaa tietoa, kuten Metsäkeskuksen [avointa metsä- ja luontotietoa](#) ja [koostetta metsien kehityksestä maakunnittain](#). Erilaisiin aineistoihin perustuen Metsäkeskuksen asiantuntijat voivat tuottaa tausta-aineistoa maakuntien yleisen kehityksen seurannan tueksi. Esimerkkejä tällaisista analyyseistä ovat [liitteessä 3](#) esitetty hakkuupotentiaalin laskenta ja [liitteessä 4](#) esitetyt metsänhoitoehdotukset.

Alueellisen metsäohjelman 2021–2025 toteutusta tukemaan perustettiin kolme toimeenpanoryhmää. Toimintamalli osoittautui hyväksi ja sitä jatketaan myös tämän ohjelman toteuttamisessa.

Metsäneuvosto seuraa tavoitteiden edistymisen lisäksi toimintaympäristön kehitystä ja tekee tarvittaessa muutoksia ohjelmaan.

9 Vaikutusten arviointi

9.1 Vaikutusten arvioinnin menetelmä

Vaikutusten arvioinnoissa tarkastellaan ohjelman taloudellisia, ekologisia-, sosiaalisia ja kulttuurivaikutuksia sekä tavoitteiden saavuttamiseen vaikuttavia epävarmuustekijöitä. Varsinaista SOVA-arviointia ei tarvitse tehdä. Arviointi oli etukäteisarviointia siitä, millaisia merkittäviä vaikutuksia ohjelman toimenpiteillä olisi toteutuessaan.

Metsäneuvoston valitsema seitsemän hengen arviointiryhmä kokoontui työpajaan 22.8.2025 ja laati arvion ohjelman vaikutuksista.

Arviointi sisältää toimenpiteiden ja niiden kokonaisvaikutusten arvion. Vaikutuksia arvioitiin käyttäen asteikkoa ++, +, 0, -, -- sekä sanallisesti.

Metsäneuvosto käsitteli tehdyn arvioinnin ja liitti siitä tiivistelmän ohjelmaan ennen ohjelman lähettämistä lausunnoille.

9.2 Arvioinnin tulokset

Ohjelman kokonaisvaikutukset alueen metsänomistajiin, yritystoimintaan ja paikallisyhteisöihin arvioitiin positiivisiksi. Toimenpiteiden kautta saadaan alueelle tuloja ja työmahdollisuuksia.

Aktiiviset ja päätöskykyiset metsänomistajat panostavat puuntuotannon ja metsänhoidon lisäksi metsien monimuotoisuuteen ja ympäristön tilan parantamiseen. Tehokas puuntuotanto heikentää luonnon tilaa lyhyellä aikavälillä ja paikallisesti. Pitkällä aikajänteellä ohjelma tukee toteutuessaan hiilensidonnan kasvua ja vesien tilan paranemista.

Ohjelman sosiaaliset vaikutukset on arvioitu positiivisiksi. Metsäala työllistää ja tuo resursseja myös alueen luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen. Metsäalan työpaikat lisäävät maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja asukkaiden toimeliaisuutta.

Ohjelmassa on tunnistettu epävarmuustekijöinä puun kysynnän vaihtelut, metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden sitoutumisen ohjelman tavoitteisiin sekä kehittämisresurssien riittävyys. Poliittisen päätöksenteon ennakoimattomuus on ohjelman toteuttamisen kannalta epävarmuustekijä.

10 Liitteet

Liite 1: Valtakunnallisen tilannekuvan yhteenveto

Metsäkeskuksen asiantuntijat tuottivat metsäneuvostoille ja metsäohjelmien valmisteluryhmille valtakunnallisen metsäalan tilannekuvan ohjelmien laatimisen ja alueiden tilannekuvien laatimisen tueksi.

Analyysissa tarkastelussa olivat poliittiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset, tekniset, ekologiset ja lainsäädännölliset näkökulmat (PESTEL-analyysi).

Poliittinen (P) tilannekuva on muuttunut huolestuttavaksi ja sisältää huomattavan määrän epävarmuuksia. Venäjän hyökkäyssodan aiheuttama epävarmuus niin talouteen kuin energiasektorillekin ovat nopeuttaneet energiaomavaraisuuden kehittymistä. Samalla puun hinta on noussut.

Monimuotoisuuden heikentymiseen ja ilmastonmuutokseen liittyvät kansainväliset sekä EU:n metsä-, energia- ja ympäristöpoliittiset sitoumukset ja sopimukset vaikuttavat lähitulevaisuudessa merkittävästi Suomen metsäsektoriin. Muutokset tulevat näkymään mm. kansallisissa toimitissa luonnon ennallistamiseksi sekä metsien kasvun ja hiilensidonnan lisäämistöimissä.

Taloudessa (E) metsätalouden merkitys Suomen kansantaloudelle on merkittävän suuri ja se on kasvamassa puun kysynnän lisääntymisen myötä. Alan liikevaihto ja työpaikat ovat taantuman jälkeen hiljalleen kasvamassa talouden epävarmuudesta huolimatta. Ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät metsätuhoriskit on huomioitava uhkana metsätaloudelle. Metsien monimuotoisuuden lisääminen on osa ilmastokestävää metsätaloutta. Myös metsien monipuolinen käyttö korostuu metsätalouden rinnalla.

Sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat (S) sisältävät monipuolisen joukon muutostekijöitä, joilla on suuri vaikutus metsien käyttöön. Suomalaisilla on pääosin vahva metsäsuhde. Metsäsuhde kaipaava uudistamista, kun entistä suuremmalla joukolla ei ole suoraa suhdetta omaan metsään. Julkinen keskustelu metsien hyödyntämisestä on tällä hetkellä valitettavan kärjistynyttä ja polarisoitunutta. Metsien omistusrakennetta olisi syytä korjata aiemmin tehtävillä sukupolvenvaihdoksilla ja aktiivisella kuolinpesien purkamisella. Tällä olisi vaikutuksensa myös metsien aktiiviseen ja monipuoliseen käyttöön. Lasten ja nuorten metsäosaamisen lisääminen edistäisi tulevien sukupolvien myönteistä suhtautumista metsien kestäväseen käyttöön. Tällä olisi oma vaikutuksensa myös metsäalan kiinnostavuuteen opiskelualana. Haasteena kun on jo tällä hetkellä alan työvoiman saatavuus ja koulutuksen saavutettavuus tehtyjen säästöjen myötä.

Teknisestä (T) näkökulmasta metsäala kehittyy edelleen nopeasti. Aiempaa huomattavasti tarkemmassa kaukokartoitus pohjaisessa metsätiedon tuottamisessa pystytään tuottamaan tietoa myös metsien muusta rakenteesta, hiilensidonnasta ja monimuotoisuudesta. Teknologinen kehitys parantaa konetyön tuottavuutta, ja uudet menetelmät tehostavat työtapoja. Suuri ongelma on alemman tieverkon ja sen siltojen kunto ja niihin liittyvä korjausvelka.

Ekologinen (E) näkökulma on saanut lisää sijaa metsien hyödyntämisessä. Talousmetsien luonnonhoito on kiinteä osa metsänhoitoa. Tavoitetaso monimuotoisuudessa tulee nousemaan EU:n biodiversiteettistrategian ja ennallistamisasetuksen, markkinoiden ja muun tulevan EU-sääntelyn myötä. Kansallinen ennallistamissuunnitelma valmistuu viimeistään elokuussa 2026. Lisäksi suurella osalla alueista laaditaan luonnon monimuotoisuuden ohjelmia (LUMO). Ohjelmilla tulee olemaan suuria vaikutuksia metsien käyttöön. Tarkempi toimeenpano selviää myöhemmin ja se on huomioitava jatkossa metsäohjelmien sisällössä sekä toimeenpanossa.

Lait (L), määräykset ja muut ohjauskeinot vaikuttavat koko ajan enemmän siihen, miten metsiä voidaan hyödyntää. Yleisesti voidaan sanoa, että metsäalaa ohjaa entistä enemmän muilta toimialoilta tuleva ohjaus. Erityisesti monet EU-aloitteet koskevat metsiä. Etenkin maatalous-, ympäristö- sekä ilmasto- ja energiapolitiikassa on useita asetuksia ja direktiivejä, jotka vaikuttavat suoraan tai välillisesti myös metsätalouteen sekä -teollisuuteen.

Metsätalouden määräraikaisen kannustejärjestelmälain (metka) perusteluiden mukaan tukijärjestelmällä kannustetaan maanomistajia aktiivisiin ja oikea-aikaisiin toimiin. Tuettavia työlajeja ovat taimikon ja nuoren metsän hoito, terveyslannoitus, suometsän hoitosuunnitelma, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekeminen, metsätaloutta palvelevien yksityisteiden perusparantaminen, ympäristötuki, metsäluonnon hoito ja kulutus. Määräraha on ollut pienenemään päin.

Päättäneellä EU-kaudella 2019–2024 annettiin lukuisia asetuksia, joilla ohjataan metsien käyttöä. Taustalla vaikutti Vihreän kehityksen ohjelma, jolla pyritään hillitsemään ja sopeutumaan ilmastonmuutokseen sekä estämään luonnon monimuotoisuuskatoa. Niiden pohjalta laaditaan parhaillaan monia kansallisia toimeenpanosuunnitelmia. Niiden vaikutus metsien käyttöön tulee tulevaisuudessa olemaan suuri, kuten aiemminkin on todettu.

Ennallistamisasetus (EU) edellyttää, että luontodirektiivin kunkin luontotyyppien heikentyneestä pinta-alasta on toteutettava ennallistamistoimia 30 prosentilla

vuoteen 2030 mennessä. Vuoteen 2040 mennessä ennallistamistoimien on katettava 60 prosenttia ja vuoteen 2050 mennessä 90 prosenttia luontotyyppiryhmien heikentyneestä pinta-alasta.

Metsäkatoasetuksen (EU) myötä toimijoille tulee velvollisuus selvittää käyttämänsä puun alkuperä ja hankintaketju, millä osoitetaan, ettei se aiheuta metsäkatoa. Suomessa metsäkatoasetuksen kansallista soveltamista valmistelevan työryhmän toimikautta on jatkettu vuoden 2025 loppuun.

Uusiutuvan energian direktiivi (RED III) (EU) tiukentaa metsäbiomassan kestävyyskriteerejä, mutta tämän vaikutusten arvioidaan jäävän suhteellisen vähäiseksi.

Liite 2: Metsätalouden kannustinjärjestelmän tavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriön vahvistamat puutuotannon tuet (metka) 2025. Eurot on muutettu suoritteiksi arvioidun keskihinnan mukaan. Suoriteluvut on pyöristetty lähimpään kymmeneen tai sataan. Tavoitteet asetetaan vuosittain.

Maakunta	Taimikon ja nuoren metsän hoito, ha	Terveyslannoitus, ha	Suometsän hoito, ha	Metsätien perusparannus, m
Etelä-Karjala	3100	410	100	6200
Etelä-Pohjanmaa	8000	1400	580	8200
Etelä-Savo	8500	1210	100	6100
Kainuu	4900	1330	310	8400
Kanta-Häme	2900	620	170	6100
Keski-Pohjanmaa	1900	530	300	5900
Keski-Suomi	9400	1080	290	9200
Kymenlaakso	2100	380	130	5900
Lappi	10300	1010	620	39000
Pirkanmaa	6200	580	230	9100
Pohjanmaa	3500	640	1460	14700
Pohjois-Karjala	6600	2180	330	13100
Pohjois-Pohjanmaa	14500	3250	2090	39200
Pohjois-Savo	10300	4620	450	6800
Päijät-Häme	3900	420	110	6100
Satakunta	3600	460	400	6400
Uusimaa	2700	410	130	13600
Varsinais-Suomi	3500	470	180	5900
Yhteensä	106000	21000	8000	210000
Suoritetavoite yht.	106 000 ha	21 000 ha	8000 ha	210 km
€/ha, €/m	279	167	210	12
Pienpuun keruutavoite	40 000 ha			

Luonnonhoidon tuet

Metsäluonnon hoidon edistämisen tukivarojen (metka) käytön suunnitelma maakunnittain vuonna 2025. Edeltävien vuosien tukivarojen käyttö ohjaa tulevaa tukien käytön suunnittelua. Tukien jakautumiseen työlaajien välillä on mahdollista tehdä muutoksia ja tukivaroja voidaan siirtää eri alueille tarpeen mukaan, jos varoja jää käyttämättä.

Maakunta	Luonnonhoito (€)	Ympäristötuki (€)	Yhteensä (€)
Etelä-Karjala	144 726	1 101 246	1 245 972
Etelä-Pohjanmaa	211 962	996 658	1 208 620
Etelä-Savo	266 443	1 106 641	1 373 084
Kainuu	231 822	1 111 360	1 343 182
Kanta-Häme	246 550	1 118 123	1 364 673
Keski-Pohjanmaa	137 353	902 474	1 039 827
Keski-Suomi	208 967	1 158 454	1 367 421
Kymenlaakso	130 000	1 035 028	1 165 028
Lappi	266 363	1 259 724	1 526 087
Pirkanmaa	261 862	1 165 980	1 427 842
Pohjanmaa	135 095	858 657	993 752
Pohjois-Karjala	216 118	1 176 271	1 392 389
Pohjois-Pohjanmaa	405 587	1 625 231	2 030 818
Pohjois-Savo	299 564	1 215 335	1 514 899
Päijät-Häme	206 745	1 194 928	1 401 674
Satakunta	130 000	969 091	1 099 091
Uusimaa	232 596	1 147 356	1 379 952
Varsinais-Suomi	138 681	1 126 059	1 264 740
Yhteensä	3 870 432	20 268 616	24 139 049

Taulukon jaottelu perustuu valtion talousarvioesitykseen, jossa esitetään ympäristötuki erillisenä ja luonnonhoitoon ovat yhdistettyinä metsäluonnon hoitohankkeet, Helmi-elinympäristöohjelman toimenpiteet ja kulutus.

Liite 3: Hakkuupotentiaalilaskelma maakunnittain

Taulukossa on esitetty maakunnittainen suurimpaan ylläpidettävissä olevaan hakkuukertymään perustuva hakkuupotentiaali (ha/v) vuosille 2025–2034.

Taulukko kuvaa myös, miten hakkuukertymä voitaisiin toteuttaa.

Arvio hakkuupotentiaalista hakkuutavoittain on tehty Metsäkeskuksen metsävaratietojen pohjalta. Metsävaratieto on sovitettu [Luonnonvarakeskuksen arvioihin](#) suurimmasta ylläpidettävissä olevasta (SY) aines- ja energiapuun hakkuukertymästä.

Maakunta	Kasvatushakkuu	Uudistushakkuu	Jatkuva kasvatus	Yhteensä
Etelä-Karjala	15 600	3 700	400	20 000
Etelä-Pohjanmaa	25 100	12 300	500	38 000
Etelä-Savo	35 800	13 000	1 100	50 000
Kainuu	41 200	11 400	3 200	56 000
Kanta-Häme	10 700	4 100	300	15 000
Keski-Pohjanmaa	10 200	2 800	400	13 000
Keski-Suomi	48 200	13 500	1 600	63 000
Kymenlaakso	11 300	3 000	300	15 000
Lappi	82 200	16 900	10 700	110 000
Pirkanmaa	29 600	10 900	1 100	42 000
Pohjanmaa	21 400	4 300	300	26 000
Pohjois-Karjala	50 000	16 000	2 100	68 000
Pohjois-Pohjanmaa	72 800	22 600	5 500	101 000
Pohjois-Savo	51 700	15 400	1 500	69 000
Päijät-Häme	12 200	5 000	400	18 000
Satakunta	15 100	6 100	500	22 000
Uusimaa	13 800	6 200	900	21 000
Varsinais-Suomi	13 300	6 900	400	21 000
Yhteensä	560 000	174 100	31 200	765 000

SY:n ja täysimääräisten ensiharvennusten määrittämisessä on käytetty metsävaratiedon kymmenen vuoden keskiarvoa suhteellisista hakkuukertymistä hakkuutavoittain.

Hakkuukertymät hakkuutavoittain on muutettu pinta-aloiksi (hehtaareiksi) vuoden 2024 metsänkäyttöilmoitusten keskimääräisten maakunnittaisten hakkuukertymien (m³/ha) pohjalta. Jatkuvan kasvatuksen osuuden määrittelyssä lähteenä on käytetty Metsäkeskuksen metsänkäyttöilmoituksia vuodelta 2024. Jatkuvan kasvatuksen keskimääräinen poistuma on laskettu käyttäen Luonnonvarakeskuksen synteesiraportin mukaista keskipoistumaa ($7,2 \text{ m}^3/\text{ha}/\text{v} * \text{hakkuukiertona } 15 \text{ vuotta} = 108 \text{ m}^3/\text{ha}$).

Liite 4: Hoitoehdotukset

Taulukossa on kuvattu hoitoehdotukset (ha/v) maakunnittain vuosille 2025–2034. Ehdotukset perustuvat Metsäkeskuksen metsävaratietoon.

Varhaishoidon perusteena on seuraavan viiden vuoden tarpeen keskiarvo, taimikonhoidossa ja nuoren metsän hoidossa seuraavan kymmenen vuoden tarpeen keskiarvo.

Maakunta	Taimikon varhaishoito	Taimikonhoito	Nuoren metsän hoito
Etelä-Karjala	6 300	3 200	1 100
Etelä-Pohjanmaa	11 900	5 600	2 500
Etelä-Savo	14 800	7 300	2 400
Kainuu	9 400	5 100	3 200
Kanta-Häme	5 100	1 800	900
Keski-Pohjanmaa	3 500	1 600	700
Keski-Suomi	15 700	7 200	2 900
Kymenlaakso	4 400	2 000	700
Lappi	16 800	8 500	1 500
Päijät-Häme	5 600	2 500	900
Pirkanmaa	13 800	5 400	1 900
Pohjanmaa	6 900	2 600	1 500
Pohjois-Karjala	16 900	7 200	2 500
Pohjois-Pohjanmaa	22 400	11 200	3 400
Pohjois-Savo	17 900	7 500	3 600
Satakunta	7 000	3 000	1 000
Uusimaa	6 100	2 600	1 000
Varsinais-Suomi	6 900	2 400	900
Yhteensä	191 400	86 800	32 600

Taimikon varhaishoidossa puun korkeus 1,2–3 metriä ja taimikonhoidossa 3–7 metriä. Nuoren metsän hoidossa puun läpimitta < 12 cm.